

Συνεδρία 5η: Η λαϊκή παράδοση των Ποντίων στο παρόν:
διατροφή, λαϊκές αγορές, memes, εγγραφή στην UNESCO

Προεδρείο: Αλέξανδρος Βρυζίδης, Νάντια Μαχά-Μπιζούμη

10.00-10.20	Θωμάς Σαββίδης Η φιλοσοφία της ποντιακής διατροφής
10.20-10.40	Γιόργος Κούζας Η συναισθηματική γεωγραφία της αγοράς των Ποντίων στην Καλλιθέα Αττικής Σύντομη συμβολή στη διερεύνηση της ποιητικής του λαϊκού πολιτισμού
10.40-11.00	Γιόργος Κατσαδόρος – Αφροδίτη-Αήδία Νουνανάκη Η εικόνα των Ποντίων στην ψηφιακή λαογραφία: η περίπτωση των μιμείων (memes)
11.00-11.20	Σταυρούλα-Βύλη Κ. Φωτοπούλου Η εγγραφή του εθμικού δρόμμενου των Μομό'ερων στον Αντικροσωπευτικό Κατάλογο της Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς της UNESCO
11.20-11.40	Συζήτηση
11.40-12.00	Διάλειμμα

Συνεδρία 6η: Μαρτυρίες ποντιακής λαογραφίας στην τέχνη -
Κλείσιμο Συνεδρίου

Προεδρείο: Μανόλης Γ. Βαρβούνης, Ρέα Κακάμπουρα

12.00-12.45	Harun Yanruoğlu , σκίτσογράφος Necati Zengin , σκηνοθέτης Meral Yazıcıoğlu Yeşilçiçek , φωτογράφος Ιωάννης Ιντζές , αρχιτέκτονας Μιχάλης Καλιοντζίδης , μουσικός
12.45-13.30	Κλείσιμο Συνεδρίου – Συμπεράσματα
13.30	Λήξη Συνεδρίου

Παράλληλες δράσεις

Έκθεση Φωτογραφίας της **Meral Yazıcıoğlu Yeşilçiçek** (Τραπεζούντα)
Έκθεση σκίτσου του **Harun Yanruoğlu** (Τραπεζούντα)

ΦΑΡΟΣ ΠΟΝΤΙΩΝ

Ιδρύθηκε το 1969, στη Θεσσαλονίκη από Ποντίους α΄ και β΄ προσφυγικής γενιάς, με πρωτεργάτη το Στάθη Ευσταθιάδη. Από τους κύριους καταστατικούς σκοπούς του συλλόγου ήταν η περισυλλογή λαογραφικού υλικού και η ανάδει-

ξη του στα πλαίσια της τέχνης.

Έτσι, ο σύλλογος ανέβασε εκατοντάδες θεατρικές παραστάσεις στην ποντιακή διάλεκτο και ανέδειξε τον λαογραφικό πλούτο του ποντιακού Ελληνισμού με τις εκπομπές «Ποντιακοί Αντίλαλοι», που μεταδίδονταν ανελλιπώς από την ίδρυση του συλλόγου. Οι εκπομπές αυτές αποτέλεσαν σημείο αναφοράς για δύο γενεές Ποντίων και εξακολουθούν ακόμη και σήμερα να αποτελούν αρχαιακό υλικό αναζήτησης των ερευνητών, καθώς κατέγραψαν κυρίως μουσικούς α΄ προσφυγικής γενιάς. Παράλληλα, τα ταξίδια στον ιστορικό Πόντο και στον Καύκασο, κυρίως για λόγους καταγραφών, ήταν όλα αυτά τα χρόνια μια από τις βασικές δραστηριότητες του συλλόγου.

Το σημερινό Δ.Σ.:

Πρόεδρος: Μυροφόρα Ευσταθιάδου
Αντιπρόεδρος: Ελένη Σαββίδου
Γραμματέας: Άννα Αποστολίδου
Ταμίας: Χρυσούλα Κωτσίδου
Μέλη: Ελένη Ντούλα, Παναίλα Παπαδοπούλου,
Αναστασία Στεφανίδου

Αντιγονιδιών 1, Θεσσαλονίκη, Τ.Κ. 54630
Τηλ.: 2310.530531, 6974149229
Facebook: ΦΑΡΟΣ ΠΟΝΤΙΩΝ
e-mail: farospontion@yahoo.gr
e-mail Συνεδρίου: laikiparadosipontou@gmail.com

ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΤΟΙΚΕΤΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
ΠΑΛΑΙΟΤΗΤΟ ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟΜΕΤΡΩΝ ΚΑΙ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΩΝ

ΔΗΜΟΚΡΙΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΡΑΚΗΣ
ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑΣ ΚΑΙ ΟΡΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΕΠΙΛΕΚΤΟ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ ΚΑΙ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑΣ

ΔΙΕΘΝΕΣ ΣΥΝΕΔΡΙΟ
29 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ -
01 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2019

ΜΟΥΣΕΙΟ
ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
ΑΜΦΙΘΕΑΤΡΟ - ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΔΡΑΓΟΥΜΗΣ-
ΛΕΩΦΟΡΟΣ ΣΠΥΡΑΤΟΥ 2

ΛΑΪΚΗ ΠΑΡΑΔΟΣΗ ΤΟΥ ΠΟΝΤΟΥ
ΑΠΟ ΤΟ ΠΑΡΕΛΘΟΝ ΣΤΟ ΠΑΡΟΝ

ΧΟΡΗΓΟΙ ΚΑΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΕΣ

**Παρασκευή 29 Νοεμβρίου – Αμφιθέατρο
«Στέφανος Δραγούμης»**

17.00-18.30: Εγγραφή Συνεδρών

18.30-19.30: Επίσημη Έναρξη - Χαιρετισμοί

- Εκπρόσωπος της **Α.Θ.Π. Οικουμενικού Πατριάρχη κ.κ. Βαρθολομαίου**
- **Βούλα Πατουλίδου**, Αντιπεριφερειάρχης Μ.Ε. Θεσσαλονίκης
- **Κωνσταντίνος Ζέρβας**, Δήμαρχος Θεσσαλονίκης
- **Χρήστος Γαλανίδης**, Πρόεδρος Επιτροπής Ποντιακών Μελετών
- **Μιχάλης Γ. Μερακλής**, Ομ. Καθηγητής - Πρόεδρος Ελληνικής Λαογραφικής Εταιρείας
- **Μανόλης Γ. Βαρβούνης**, Καθηγητής - Πρόεδρος Τμήματος Ιστορίας και Εθνολογίας Δ.Π.Θ. - Πρόεδρος της Επιστημονικής Επιτροπής του Συνεδρίου
- **Ρέα Κακάμπουρα**, Αν. Καθηγήτρια - Διευθύντρια Εργαστηρίου Κοινωνικών Επιστημών Π.Τ.Δ.Ε., Ε.Κ.Π.Α. - Πρόεδρος της Οργανωτικής Επιτροπής του Συνεδρίου
- **Μυροφόρα Ευσταθιάδου**, Δρ. Λαογραφίας - Πρόεδρος του Φάρου Ποντίων

19.30: Εναρκτήρια κεντρική ομιλία

Προεδρείο: **Μανόλης Γ. Βαρβούνης**, **Ρέα Κακάμπουρα**
Michel Bruneau, Geo-historian, Director of Research emeritus in CNRS (National Centre of Scientific Research) and Bordeaux University

Ο ρόλος της «εικονογραφίας» στη μετάδοση της ταυτότητας και της μνήμης των Ποντίων
Ελλήνων στους κόλπους των προσφύγων της Μικράς Ασίας και της Ανατολικής Θράκης στην Ελλάδα και στη Διασπορά

19.50: Καλλιτεχνικό πρόγραμμα

«**Ποντιακοί Αντίπαλοι**»: ιστορικές και λαογραφικές ραδιοφωνικές εκπομπές του συλλόγου «Φάρος Ποντίων».
Κείμενα: **Στάθης Ευσταθιάδης**
Μουσικοί: **Καλιοντζίδης Μιχάλης**, **Κόλλια Λίτα**, **Μπαζ Δημήτριος**

20.15: Λήξη

**Σάββατο 30 Νοεμβρίου – Αμφιθέατρο
«Στέφανος Δραγούμης»**

8.30-9.30: Εγγραφή Συνεδρών

Συνεδρία 1η: Έντεχνος λαϊκός λόγος των Ελλήνων στον Πόντο πριν το 1922: παραμύθι, ακριτικό τραγούδι, θέατρο

Προεδρείο: **Ευστάθιος Πελαγίδης**, **Θανάσης Β. Κούγκουλος**

9.30-9.50	Κώστας Δημ. Κονταξής Το δώρο στα ποντιακά παραμύθια
9.50-10.10	Δέσποινα Λαμιανού Η γυναίκα ως αντίπαλος του ήρωα στα παραμύθια του Πόντου
10.10-10.30	Γεώργιος Θανάπουλος Τυπικά ποιητικά σημεία κοινά στο «Διγενή Ακρίτη» Esopial και στις ποντιακές παραλλαγές του ηρωικού τραγουδιού «του υιού του Ανδρονίκου»
10.30-10.50	Walter Puchner Θεατρικές παραστάσεις γύρω από τον Εύξεινο Πόντο (πριν το 1922)
10.50-11.10	Συζήτηση
11.10-11.30	Διάλειμμα

Συνεδρία 2η: Ήθη και έθιμα στον Πόντο πριν το 1922: λαϊκές δοξασίες, θρησκευτική συμπεριφορά, λογοτεχνία, τύπος

Προεδρείο: **Μητροπολίτης Σιγκαπούρης και Ν. Ασίας Κωνσταντίνος**, **Walter Puchner**

11.30-11.50	Θεοδόσιος Κυριακίδης Λαϊκές δοξασίες για τις επιδημικές ασθένειες και τις θεραπείες τους στον Πόντο
11.50-12.10	Θανάσης Β. Κούγκουλος Μια συμμορία ληστών στον Πόντο του 19ου αιώνα από το μυθιστόρημα «Τα δράματα της Κωνσταντινούπολης» του Κ. Δ. Γουσσόπουλου
12.10-12.30	Μυροφόρα Ευσταθιάδου Τα λαογραφικά στοιχεία της εφημερίδας «Εποχή» της Τραπεζούντας (1918-1921)
12.30-12.50	Μανόλης Γ. Βαρβούνης Λαϊκή λατρεία και παραδοσιακή θρησκευτικότητα στην Κελόνσα της περιφέρειας Σουρμάνων του Πόντου
12.50-13.10	Συζήτηση
13.10-16.30	Διάλειμμα

**Σάββατο 30 Νοεμβρίου – Αμφιθέατρο
«Στέφανος Δραγούμης»**

Συνεδρία 3η: Η εγκατάσταση των Ελλήνων του Πόντου στην Ελλάδα: δημιουργία κοινοτήτων, αρχείων, συλλόγων

Προεδρείο: **Χρήστος Γαλανίδης**, **Γιώργος Κούζας**

16.30-16.50	Αγύλλεος Γ. Χαλδαιάκης Ποντιακό μουσικολαογραφικό υλικό στο περιοδικό «Χρονικά του Πόντου»
16.50-17.10	Ζωή Κανιά – Ρέα Κακάμπουρα Η ποντιακή προσφυγική κοινότητα Κομνηνοί (Χασιάνι) στο Ελληνικό Αττικής (1923-1942): Από την εγκατάσταση και την αποκατάσταση στη δεύτερη προσφυγιά
17.10-17.30	Νάντια Μαγά-Μπιζούμη «Απ' τα καρίτσια της Μέρμνας»: Τα χειροτεχνήματα της Μέρμνας Ποντίων Κυριών ως δείκτες εργασιακών σχέσεων, κοινωνικών αξιών και πολιτισμικών πρακτικών
17.30-17.50	Συζήτηση
17.50-18.10	Διάλειμμα

Συνεδρία 4η: Ποντιακή ταυτότητα: παρελθόν, παρόν, μέλλον

Προεδρείο: **Κυριάκος Χατζηκυριακίδης**, **Γιώργος Κατσαδόρος**

18.10-18.30	Μαρία Βεργάτη Συλλογική ταυτότητα του ποντιακού ελληνισμού στο ελληνικό κράτος: Το ταξίδι έξι γενιών σε εκατό χρόνια (1919-2019)
18.30-18.50	Ιωάννης Κασκαμανίδης «Γ' εμπέρα τα τραγούδια»: Τραγουδώντας τη μνήμη, την ταυτότητα και την ιστορία
18.50-19.10	Ketevan Lortkipanidze - Nato Akhalaia Mutual Influences of Greek and Kartvelian dialects
19.10-19.30	Arzu Eker Roditakis Travelling Memories of Pontus: A Translational Focus on a Greek-Turkish Textual Exchange
19.30-19.50	Αναστασία Στεφανίδου Τραύμα, Μνήμη και Διασπορά στην Ελληνοαμερικανική Λογοτεχνία
19.50-20.10	Συζήτηση